Raadsvoorstel

Gemeente Mook en Middelaar

Documentnummer	**ZM23.02701/ZM23.027.08/ ZM23.02377**
Onderwerp	**Toestemming wijziging GR VRLN, GR BsGW en GR RUD-NL**
Datum raadsvergadering	**18 april 2024**
Raadscommissie	Algemeen
Datum raadscommissie	10 april 2024
Programma	Paragraaf Verbonden Partijen
Portefeuillehouder	mr. drs. W. Gradisen en A.F. Herings

Toestemming wijziging GR VRLN, GR BsGW en GR RUD-NL

Inleiding

Per 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) gewijzigd met als doel de democratische legitimatie en kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraden te verstevigen. Een aantal wijzigingen is direct in werking getreden. Voor een aantal andere wijzigingen geldt een implementatietermijn van 2 jaar. Mook en Middelaar maakt deel uit van Gelderse en Limburgse regelingen, In beide provincies wordt een apart traject gevolgd. Dit voorstel ziet op de tweede ronde van wijziging van de Limburgse regelingen. Het ontwerpbesluit tot wijziging van de gemeenschappelijke regelingen VRLN, BsGW en RUD LN is in de eerste ronde aan alle gemeenteraden voor zienswijze voorgelegd en is in Mook en Middelaar inhoudelijk besproken op 5 oktober 2023. Deze eerste ronde van het opvragen van een zienswijze aan alle betrokken gemeenteraden heeft geleid tot het indienen van diverse zienswijzen van de raden, waaronder ook onze raad. In deze tweede ronde wordt aan de gemeenteraden gevraagd om toestemming te geven voor de definitieve wijziging van voornoemde gemeenschappelijke regelingen.

Voorstel

Toestemming te verlenen aan het college om de gemeenschappelijke regelingen VRLN, BsGW en RUD NL te wijzigen conform bijgevoegde ontwerp-wijzigingsbesluiten.

Beoogd effect

Vóór 1 juli 2024 te komen tot wijziging van de volgende gemeenschappelijke regelingen: VRLN, BsGW en RUD LN.

Argumenten

Per 1 juli 2022 is een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) in werking getreden. Deze wijziging heeft als voornaamste doel om de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen te versterken. Dit geschiedt via een versterking van de kaderstellende en controlerende rollen van de gemeenteraden, provinciale staten en algemene besturen van waterschappen.
In de Wgr heeft de wetgever nieuwe instrumenten gecreëerd die de gemeenteraden, provinciale staten en algemene besturen van waterschappen in een betere informatiepositie moeten brengen. Deze nieuwe instrumenten moeten voor 1 juli 2024 in iedere gemeenschappelijke regeling zijn

geïmplementeerd. Op alle gemeenschappelijke regelingen waaraan onze gemeente deelneemt, rust dus een gelijke verplichting.
Gelet op deze gelijke verplichting is het initiatief ontstaan vanuit een groot aantal gemeenschappelijke regelingen in de provincie Limburg om hierin gezamenlijk op te trekken. Zij hebben daarbij Boels Zanders Advocaten en het adviesbureau Cooperacion gevraagd om als juridisch adviseur op te treden en om het besluitvormings- en wijzigingstraject op inhoud te begeleiden.
Mook en Middelaar maakt deel uit van een drietal Limburgse gemeenschappelijke regelingen, te weten; De VRLN, de BsGW en de RUD LN. Deze 3 regelingen participeren in hetzelfde traject.

In de raad van 5 oktober jl. is besloten om t.a.v. de voorgestelde concept-wijzigingsbesluiten een zienswijze in te dienen (zie bijlage 2). Deze zienswijze is afkomstig van de raadswerkgroep N-Limburg.

In de nu voorliggende tweede ronde wordt aan de gemeenteraden gevraagd om toestemming te verlenen aan het college voor de definitieve wijziging van voornoemde gemeenschappelijke regelingen.

Wat is het resultaat van de zienswijzeprocedure in de eerste ronde?

1. Welke besluiten zijn vatbaar voor zienswijzen
25 gemeenteraden hebben zich uitgesproken voor het overnemen van het voorstel zoals voorbereid door de raadsledenwerkgroep Noord-Limburg en uitgewerkt in de legal opinion (zie bijlage 3). 6 gemeenteraden, provinciale staten en het algemeen bestuur van het waterschap hebben géén vergelijkbare zienswijze aangenomen. Gelet op deze overgrote meerderheid wordt voorgesteld om het voorstel van de raadsledenwerkgroep Noord-Limburg, zoals uitgewerkt in de legal opinion, over te nemen in alle gemeenschappelijke regelingen. Deze bepaling luidt voor gemeenschappelijke regelingen met vijf of minder deelnemers:

2. Het algemeen bestuur beslist niet over een voorstel alvorens de raden om zienswijzen zijn gevraagd, wanneer ten minste twee gemeenteraden het dagelijks bestuur hierom verzoeken. In spoedeisende gevallen kan het dagelijks bestuur afzien van het vragen van zienswijzen. Het dagelijks bestuur stelt de raden hiervan schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte.
3. Indien het tweede lid wordt toegepast, dan hebben de raden twaalf weken de tijd hun zienswijzen bij het dagelijks bestuur naar voren te brengen. Voorafgaande aan het nemen van het besluit waarover de zienswijzen gegeven is stelt het dagelijks bestuur de raden en het algemeen bestuur schriftelijk en gemotiveerd in kennis van het oordeel over de zienswijzen, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.

Voor gemeenschappelijke regelingen met zes of meer deelnemers komt de tekst te luiden:
2. Het algemeen bestuur beslist niet over een voorstel alvorens de raden om zienswijzen zijn gevraagd, wanneer ten minste een vijfde van de gemeenteraden het dagelijks bestuur hierom verzoekt. In spoedeisende gevallen kan het dagelijks bestuur afzien van het vragen van zienswijzen. Het dagelijks bestuur stelt de raden hiervan schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte.
3. Indien het tweede wordt toegepast, dan hebben de raden twaalf weken de tijd hun zienswijzen bij het dagelijks bestuur naar voren te brengen. Voorafgaande aan het nemen van het besluit waarover de zienswijzen gegeven is stelt het dagelijks bestuur de raden en het algemeen bestuur schriftelijk en gemotiveerd in kennis van het oordeel over de zienswijzen, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.

2. Inspraak / Burgerparticipatie
25 gemeenteraden hebben zich uitgesproken voor het overnemen van het voorstel zoals voorbereid door de raadsledenwerkgroep Noord-Limburg en uitgewerkt in de legal opinion (zie bijlage 3). 6 gemeenteraden, provinciale staten en het algemeen bestuur van het waterschap hebben géén vergelijkbare zienswijze aangenomen. Gelet op deze overgrote meerderheid wordt voorgesteld het voorstel van de raadsledenwerkgroep, zoals uitgewerkt in de legal opinion, over te nemen in alle gemeenschappelijke regelingen. Deze bepaling luidt voor de gemeenschappelijke regelingen tot en met vijf deelnemers:

2. In afwijking van het eerste lid kan het dagelijks bestuur besluiten dat bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid met ingrijpende gevolgen een apart participatietraject wordt doorlopen.
3. Het tweede lid vindt ook toepassing wanneer ten minste twee gemeenteraden het dagelijks bestuur hierom verzoeken.
4. Het dagelijks bestuur informeert de deelnemers zo spoedig mogelijk omtrent zijn voornemen tot het mogelijk maken van inspraak als bedoeld in het tweede of het derde lid en de wijze waarop deze inspraak voor ingezetenen van de gemeenten en belanghebbenden zal worden vormgegeven.

Voor gemeenschappelijke regelingen met zes of meer deelnemers komt de tekst te luiden:

2. In afwijking van het eerste lid kan het dagelijks bestuur besluiten dat bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid met ingrijpende gevolgen een apart participatietraject wordt doorlopen.
3. Het tweede lid vindt ook toepassing wanneer ten minste een vijfde van de gemeenteraden het dagelijks bestuur hierom verzoeken.
4. Het dagelijks bestuur informeert de deelnemers zo spoedig mogelijk omtrent zijn voornemen tot het mogelijk maken van inspraak als bedoeld in het tweede of het derde lid en de wijze waarop deze inspraak voor ingezetenen van de gemeenten en belanghebbenden zal worden vormgegeven.
Bij de Regionale uitvoeringsdiensten zal vanzelfsprekend ook provinciale staten dit recht (lid 3)

3. Evaluatie
Bij de evaluatie is het beeld wat anders. 17 gemeenteraden hebben zich uitgesproken voor het overnemen van het voorstel zoals voorbereid door de raadsledenwerkgroep Noord-Limburg en uitgewerkt in de legal opinion (zie bijlage 3). Dat komt er op neer dat 2 deelnemers kunnen vragen om een evaluatie, waarna het dagelijks bestuur een onderzoeksvoorstel moet doen.
8 gemeenteraden, provinciale staten en het algemeen bestuur van het waterschap hebben zich uitgesproken voor het oorspronkelijke voorstel, waarbij het algemeen bestuur in meerderheid beslist of een evaluatie moet plaatsvinden, waarna het dagelijks bestuur een onderzoeksvoorstel doet. Eén gemeenteraad heeft zich uitgesproken voor een evaluatie wanneer 1/4 van de deelnemers hierom vraagt, maar in elk geval eens in de zes jaren.
6 gemeenteraden hebben zich uitgesproken voor een periodieke evaluatie eens per 5 jaar.

Hoewel de meerderheid gering is, wordt voorgesteld het voorstel van de raadsledenwerkgroep Noord-Limburg, zoals uitgewerkt in de legal opinion, op te nemen in alle gemeenschappelijke regelingen met maximaal 14 deelnemers (de “kleinere” gemeenschappelijke regelingen). Dit voorstel luidt:

De werking van de regeling zal geëvalueerd worden indien twee deelnemers hierom verzoeken. Het dagelijks bestuur zal dan een onderzoeksvoorstel aan de deelnemers voorleggen.

Voor de grotere gemeenschappelijke regelingen (met 15 of meer deelnemers) werkt een dergelijke bepaling naar het oordeel van Boels-Zanders niet. Dat zou ertoe leiden dat een dergelijke gemeenschappelijke regeling constant onderworpen kan worden aan evaluaties, bijvoorbeeld wanneer twee gemeenten het niet eens zijn met een door de overgrote meerderheid gekozen route. Om die reden wordt voor de Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschap Limburg (BsGW), de Veiligheidsregio en Gemeentelijke Gezondheidsdienst Limburg-Noord, Regionale uitvoeringsdienst Limburg-Noord en de Regionale uitvoeringsdienst Zuid-Limburg voorgesteld om te kiezen voor het alternatief waarbij ééns in de vijf jaar verplicht wordt geëvalueerd. Het voorstel voor de gemeenschappelijke regelingen luidt:

De werking van de regeling zal om de vijf jaar geëvalueerd worden, voor het eerst in [datum invullen]. Het dagelijks bestuur zal daartoe een onderzoeksvoorstel en de daarmee gepaard gaande financiële consequenties aan de deelnemers voorleggen.

Daarbij zal een rooster worden ontwikkeld waarbij ieder jaar per regio één gemeenschappelijke regeling wordt geëvalueerd. Dit om te voorkomen dat met name de deelnemers overspoeld worden met evaluaties in één bepaald jaar.

4. Begrotingsprocedure
Sommige gemeenteraden hebben ook nog een zienswijze aangenomen omtrent de begrotingscyclus en de jaarlijkse kadernota. In het memo d.d. 12 juni 2023 was naar aanleiding van het overleg met de gemeentesecretarissen reeds toegezegd dat in de gemeenschappelijke regelingen wordt verwerkt dat de ontwerpbegroting voor 30 april aan de gemeenteraden (provinciale staten resp. algemeen bestuur waterschap) moet worden verzonden. Dat zal in de gemeenschappelijke regelingen verwerkt worden. Zoals in de legal opinion (zie bijlage 3) is opgenomen kunnen hieromtrent dan nog nadere werkafspraken worden gemaakt.

Kort samengevat is de zienswijze van Mook en Middelaar vrijwel in zijn geheel overgenomen. Alleen t.a.v. de evaluatie is voor grote regelingen ervoor gekozen om eens in de 5 jaar te evalueren.

<u>Toestemming</u>
De toestemming van de raad kan enkel worden geweigerd wegens strijd met het recht of het algemeen belang. Dat is een zware maatstaf. Ten aanzien van deze weigeringsgronden wordt opgemerkt dat de wijzigingsvoorstellen zijn opgesteld door twee experts op het gebied van gemeenschappelijke regelingen en dat de juristen van de gemeente, de provincie en het waterschap intensief zijn betrokken bij het wijzigingstraject. Er zijn geen redenen aanwezig om toestemming niet te verlenen.

Kanttekeningen
Om tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling te komen, is het noodzakelijk dat alle deelnemende gemeenten eensluidende besluiten nemen.

Duurzaamheid

n.v.t.

Participatie

Alle deelnemende gemeenten hebben de mogelijkheid gehad een zienswijze in te dienen op de conceptvoorstellen. Daarnaast is nu in de gemeenschappelijke regelingen opgenomen op welke wijze ingezetenen en belanghebbenden kunnen participeren over de totstandkoming en uitvoering van beleid.

Financiën

Dit voorstel heeft geen financiële gevolgen.

Uitvoering

Nadat uw raad toestemming heeft verleend aan het college om de regelingen te wijzigen conform de ontwerpwijzigingsbesluiten worden deze door uw college vastgesteld.

Bijlagen

1a. Wijzigingsvoorstel VRLN – schone versie
  b. Wijzigingsvoorstel VRLN – track changes
  c. Wijzigingsvoorstel BsGW – schone versie
  d. Wijzigingsvoorstel BsGW – track changes
  e. Wijzigingsvoorstel RUD LN – schone versie
  f. Wijzigingsvoorstel RUD LN – track changes
2. Amendement zienswijze Mook en Middelaar
3. Legal opinion
4. Reactienota n.a.v. zienswijzen 22-11-2023
5a. Reactienota VRLN
  b. Reactienota BsGW
  c. Reactienota RUD LN
6. Concept-raadsbesluit
7. Raadsvoorstel

Mook, 19 maart 2024

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar,

De gemeentesecretaris
drs. W. Mariman

De burgemeester
mr. drs. W. Gradisen